

СЕКЦІЯ 5 ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336.2

Соколова К.Ю.

*аспірант кафедри податків і митної справи
Національного університету державної податкової служби України*

ОБЪЕКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ТА ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ У КОНТРОЛЬНО-ПЕРЕВІРОЧНІЙ РОБОТІ ОРГАНІВ ДФС УКРАЇНИ

У статті досліджується об'єктивна необхідність фінансового моніторингу податкових ризиків як нова парадигма реформування вітчизняної фіскальної служби. У дослідженні визначено сутність фінансового моніторингу податкових ризиків, та доведено необхідність системного підходу до ідентифікації, аналізу та оцінки податкових ризиків. Визначено соціально-економічний зміст та характеристики системи фінансового моніторингу податкових ризиків у контрольно-перевірочній роботі органів Державної фіскальної служби України. Запропоновано загальні вимоги щодо відповідності платників податків контрольно-перевірочним заходам при впровадженні системи фінансового моніторингу податкових ризиків у контрольно-перевірочну роботу органів Державної фіскальної служби України.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, податкові ризики, ДФС України, втрати бюджету, реформування податкової системи.

Соколова К.Ю. ОБЪЕКТИВНАЯ НЕОБХОДИМОСТЬ И ОСНОВЫ ФИНАНСОВОГО МОНИТОРИНГА НАЛОГОВЫХ РИСКОВ В КОНТРОЛЬНО-ПРОВЕРОЧНОЙ РАБОТЕ ОРГАНОВ ГФС УКРАИНЫ

В статье исследуется объективная необходимость финансового мониторинга налоговых рисков как новая парадигма реформирования отечественной фискальной службы. В исследовании определена сущность финансового мониторинга налоговых рисков, и доказана необходимость системного подхода к идентификации, анализу и оценке налоговых рисков. Определены социально-экономическое содержание и характеристики системы финансового мониторинга налоговых рисков в контрольно-проверочной работе органов Государственной фискальной службы Украины. Предложены общие требования относительно соответствия налогоплательщиков контрольно-проверочным мероприятиям при внедрении системы финансового мониторинга налоговых рисков в контрольно-проверочную работу органов Государственной фискальной службы Украины.

Ключевые слова: финансовый мониторинг, налоговые риски, ГФС Украины, потери бюджета, реформирование налоговой системы.

Sokolova K.Y. THE OBJECTIVE RELEVANCE OF FINANCIAL MONITORING OF TAX RISKS IN THE SUPERVISORY REVIEW ACTIVITIES OF THE STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

The objective relevance of financial monitoring of tax risks has been studied as a new paradigm of reforming the national fiscal service. The scientific research explains the purpose of financial monitoring of tax risks as well as proves the necessity of the systematic approach towards the tax risks identification, analysis and assessment. The socio-economic features and the content of financial monitoring of tax risks in the supervisory review activities of the State Fiscal Service of Ukraine have been defined. The general requirements for the compliance of the taxpayers with the supervisory review activities in the process of implementation of financial monitoring of tax risks into the supervisory review activities of the State Fiscal Service of Ukraine have been developed.

Keywords: financial monitoring, tax risks, State Fiscal Service of Ukraine, budget expenses, reforming the tax system.

Постановка проблеми. В сучасних умовах, що відбуваються в державі на фоні постійних політичних протистоянь, нестабільної економічної ситуації, воєнних конфліктів та постійних нововведень, податкова система України опинилась у становищі, коли виконувати високоякісно свої функції стало проблематично без здійснення адекватних заходів щодо її вдосконалення. Через порушення принципів економічної і соціальної справедливості, незадовільне розв'язання фіскальних завдань, негативний вплив на стан національної економіки та низький рівень податкової дисципліни вона не може об'єктивно реагувати на класичні для ринкової економіки регуляторні виклики. Очевидним є те, що вирішення накопичених у податковій сфері суперечностей можливе лише шляхом проведення поступового, цілеспрямованого і чітко продуманого реформування податкової системи.

З практики минулих років відомо, що проведення податкових реформ завжди супроводжується значними труднощами. Це пов'язано передусім із тим, що практично неможливо цілком задовольнити інтереси всіх сторін податкових правовідносин: реа-

лізувати функції та наміри держави, пристосувати фіскальний режим до комерційних інтересів бізнесу, забезпечити реалізацію соціальних постулатів справедливості та суспільного добробуту. Неодноразові спроби поспішного і необґрунтованого вирішення проблем і суперечностей шляхом постійного корегування податкового законодавства викликають нові неузгодженості та ускладнені задачі в сфері оподаткування. Інтеграційні та трансформаційні процеси в економіці вимагають в цих умовах теоретичного переосмислення і обґрунтування шляхів практичного вдосконалення роботи органів Державної фіскальної служби України (ДФС України).

У зв'язку з цим нова теоретична база та створення сучасних прогресивних наукових концепцій в оподаткуванні дозволяє подолати застарілі стереотипи мислення та поступово замінити їх інноваційну ідеологію. Для держави, яка стала на шлях реформування своєї податкової системи, найнеобхіднішим та першочерговим завданням повинен бути чіткий вибір моделі управління нею. Найбільш значущим підґрунтям цього є система фінансового моніторингу податкових ризиків, яка покликана забезпечити

дотримання балансу інтересів держави і членів суспільства, зокрема платників податків.

Сьогодні є очевидним, що управління у фінансовій сфері і прийняття ризикових рішень проводиться в умовах невизначеності, конфліктності, дії дестабілізуючих чинників і зумовлених ними ризиків. Ризик є складовим елементом податкової діяльності, як будь-якої управлінської діяльності держави, та залежить від впливу значної кількості факторів та дій контрагентів, які важко передбачити в усій повноті і з необхідною точністю. Тому створення наукової концепції та впровадження в практичну діяльність системи фінансового моніторингу податкових ризиків є важливою теоретичною базою вдосконалення вітчизняної практики організації та проведення контрольно-перевірочних заходів щодо платників податків. Адже саме адекватне врахування податкових ризиків може вивести вітчизняну систему оподаткування на шлях соціально-економічного розвитку та забезпечити її ефективність.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Як впливає із наукових досліджень суспільних відносин, проблема ризику набирає щоразу більшого загальноекономічного значення, оскільки ризик сприймається як один із домінуючих чинників сучасного, і особливо майбутнього суспільства [1].

Саме тому в останні роки вітчизняні вчені, політики та фахівці у сфері оподаткування приділяють значну увагу розробці нової концептуальної основи державної політики – концепції ризиків, яка має забезпечити сталий і безпечний розвиток держави. Незважаючи на істотні наукові доробки в галузі дослідження ризиків, сфера практично-орієнтованого аналізу податкових ризиків залишається малодослідженою. Серед найбільш вагомих робіт із питань теорії і практики оподаткування, які пов'язані з тематикою ризиків, варто виділити праці відомих вітчизняних вчених: В.Л. Андрущенко, В.П. Вишневіського, О.М. Десятнюк, М.С. Клапківа, І.О. Луїної, П.В. Мельника, С.І. Наконечного, В.А. Онищенко, В.М. Опаріна, С.С. Осадця, А.В. Скрипника, А.М. Соколовської та ін. Проте залишається недослідженою проблема податкових ризиків з точки зору контролюючого органу, зокрема, ДФС України, можливість застосування системи фінансового моніторингу та механізму впровадження його в практичну діяльність.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Доведення об'єктивної необхідності запровадження системи фінансового моніторингу податкових ризиків у діяльності ДФС України в умовах ризикового середовища господарської діяльності платників податків, що обумовлено невизначеністю тенденцій розвитку податкової системи держави, нестабільністю фінансового механізму і нестійкими умовами функціонування суб'єктів господарювання.

Завдання дослідження полягає у дослідженні: об'єктивних передумов забезпечення ефективності системи фінансового моніторингу податкових ризиків, механізму її впровадження у практичну діяльність органів державної фінансової служби та способів використання в процесі проведення контрольно-перевірочних заходів; загальних вимог щодо відповідності очікувань платників податків рівню контрольно-перевірочних заходів; результативності впровадження системи фінансового моніторингу податкових ризиків у практику контрольно-перевірочної роботи органів ДФС України.

Вклад основного матеріалу дослідження. Швидкий розвиток підприємницької діяльності, підви-

щення активності бізнес-структур суттєво розширили ризики виникнення значного розриву між розвитком бізнесу та можливостями контролюючих органів у сфері оподаткування. Про це свідчить тенденція до зростання застосування схем мінімізації й ухилення від оподаткування та загалом – до зростання обсягу «тіньового» сектору економіки [2].

Зазначена ситуація викликала необхідність вдосконалення контрольно-перевірочної роботи органів державної фінансової служби та переорієнтацію її на визначені у податковому законодавстві правові норми відносин між платниками податків та фінансовою службою – неупередженого ставлення до добросовісних платників податків та ефективного застосування заходів і санкцій у випадках ухилення від сплати податків. Тобто переорієнтування платників на добровільну сплату податків повинно стати основним принципом діяльності ДФС України, а основним напрямком роботи – законодавча політика моніторингу оподаткування та супроводження податкових ризиків.

Слід зазначити, що сьогодні в переважній більшості країн світу проводиться активна робота щодо забезпечення добровільності сплати платежів до бюджету, використовуючи різні підходи та методи стосовно організації проведення податкового аудиту.

Ще А. Сміт відзначав, що підприємець, як «власник капіталу», є громадянином усього світу і ніщо не зупинить його залишити ту державу, в якій він постійно зазнає образливих проти нього дій щодо оподаткування, змушений сплачувати обтяжливий податок; при можливості він переведе свій капітал до тієї країни, де зможе вільно вести справи та користуватися своїм майном [3].

Тому сьогодні актуальним питанням стає пошук шляхів зростання рівня добровільної сплати податків. Вона повинна бути головним джерелом поповнення бюджету, а основною функцією фінансових органів – моніторинг оподаткування. В процесі пошуку шляхів реалізації цієї мети з 2001 р. в Україні у фінансовій практиці з'явилося поняття «податкові ризики». Категорія ця потребує детального дослідження [4].

Ризик породжується об'єктивно існуючими невизначеністю, конфліктністю, нестачею інформації на момент оцінювання і прийняття управлінських рішень, неоднозначністю прогнозів, змінами як в оточуючому середовищі, так і в самій системі, еволюційними трансформаційними процесами, нестачею часу для наукового обґрунтування значень економічних і фінансових показників та підтримки прийняття відповідних фінансових рішень.

Вивчаючи та враховуючи ризик у діяльності фінансової служби, необхідно мати чітке уявлення про його діалектичну об'єктивно-суб'єктивну структуру.

Об'єктивність ризику в фінансово-економічній, зокрема, податковій сфері, ґрунтується на тому, що він існує, як зазначалося вище, в силу об'єктивних, притаманних економіці, категорій конфліктності, невизначеності, розпливчастості, відсутності вичерпної інформації на момент оцінювання та прийняття управлінських рішень.

Суб'єктивність ризику зумовлюється тим, що в економіці (бізнесі) та в процесах узгодження податкових відносинах задіяні реальні люди (державні службовці, управлінські команди, бізнесмени, інвестори тощо) зі своїми досвідом, психологією, інтересами, смаками, схильністю чи несхильністю до ризику, а також своєю унікальною поведінкою [5].

Крім цього, слід враховувати, що ризик, прита-

манний усім процесам і видам діяльності, та складність такого поняття, як податкові ризики, потребує постійного моніторингу як процесу, головною метою якого – забезпечення ефективності роботи підрозділів податкового аудиту в умовах обмежених фінансових і трудових ресурсів, за рахунок їх більш раціонального використання, а також дієвий контроль за дотриманням суб'єктами господарювання податкового законодавства.

У сучасних умовах необхідна реорганізація процесів податкового аудиту, акцентом якого повинно стати постійне спостереження та контроль за фінансово-господарською діяльністю платників податків, але аж ніяк не постійне втручання в їх господарську діяльність при проведенні контрольно-перевірочних заходів. Моніторинг податкових ризиків, спрямований на впорядкування і поновлення інформації про податкові ризики, на постійний, але не обтяжливий для усіх сторін, контроль за дотриманням платниками податків податкового законодавства, підвищення ефективності роботи підрозділів податкового аудиту, раціональне використання, наявних фінансових і трудових ресурсів органів податкової служби [6].

Моніторинг має цілий ряд ознак актуальності щодо наукових досліджень даної тематики. Науковці визначають моніторинг як дослідження [7] – це засіб виробництва нового знання. Основні компоненти дослідження: постановка завдання; попередній аналіз наявної інформації; умов і методів вирішення завдань; формування вихідних гіпотез, теоретичний аналіз гіпотез; планування й організація отриманих даних; перевірка вихідних гіпотез на основі отриманих даних; остаточне формулювання даних і законів; одержання пояснень і наукових прогнозів.

Більше того, фінансовий моніторинг податкових ризиків, насамперед пов'язаний із недотриманням правових норм платниками податків та виконання останніми своїх податкових зобов'язань. Тому підвищення ефективності функції управління податковими ризиками, пов'язаними із недотриманням правових норм, зараз важливе як ніколи.

Фіскальні органи повинні бути поінформовані на початковій стадії про можливі випадки порушення законодавства та, відповідно, реагувати на них належними діями, в тому числі передбачати й упереджувати їх. Для цього і призначений фінансовий моніторинг податкових ризиків.

При цьому виникає питання – чому саме фінансовий моніторинг податкових ризиків, а не просто моніторинг? У даному випадку мова йде про наповнення бюджету податковими надходженнями, надходженнями коштів від контрольно-перевірочних заходів, застосування штрафних санкцій та ін., які складаються із грошових потоків від суб'єктів господарювання у вигляді сплати податкового зобов'язання. Коли йдеться про доходи бюджету, то саме фінансовий моніторинг, який призначений для виявлення та викриття неправомірних дій платників податків та недотримання ними норм закону, може слугувати базою для додаткових податкових надходжень, зокрема, через моніторинг та відпрацювання податкових ризиків. Фінансовий моніторинг – це поняття, що тісно пов'язане з фінансовим контролем, а в особі органів ДФС України із поняттям податкового контролю, який безпосередньо пов'язаний із обов'язковими процедурами по дотриманню платниками податків норм закону. Органи ДФС України свого роду є суб'єктом державного фінансового моніторингу, що здійснюють державне регулювання (зі

сторони податкової політики) та нагляд у податковій сфері щодо дотримання платниками податків норм закону, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Тому з метою запобігання використанню платниками податків різноманітних схем ухилення від оподаткування та мінімізації своїх податкових зобов'язань у практичну роботу вітчизняних фіскальних органів необхідно запровадити «Систему фінансового моніторингу податкових ризиків у контрольно-перевірочній роботі органів ДФС України».

Зокрема, у контексті фінансового моніторингу податкових ризиків можна запропонувати запровадження наступних загальних вимог щодо відповідності платників податків контрольно-перевірочним заходам:

- виявлення та моніторинг платників податків, що підлягають фінансовому моніторингу податкових ризиків, відносно яких є достатні підстави вважати (підозрювати) що вони пов'язані, стосуються або призначені для мінімізації доходів та ухилення від оподаткування;
- ідентифікація, визначення та класифікація таких «ризикових» платників податків з урахуванням визначених органами ДФС України критеріїв ризиків;
- управління податковими ризиками та прийняття рішень на основі норм чинного законодавства щодо таких платників податків;
- забезпечення відпрацювання в повній мірі таких платників податків та наповнення державного бюджету додатковими податковими поступленнями від проведених контрольно-перевірочних заходів;
- контроль за недопущенням застосування виявлених схем мінімізації та ухилення від оподаткування в майбутньому тими ж платниками податків.

Отже, фінансовий моніторинг є поняттям, дещо схожим з поняттям фінансового контролю, однак фінансовий моніторинг є більш ширшим поняттям, оскільки передбачає постійне спостереження, що дає можливість прогнозувати випадки ризиків пов'язаних з ухиленням від оподаткування та застосуванням схем мінімізації податкових зобов'язань. Враховуючи те, що податкова сфера відіграє вагомую роль в економіці держави, а її діяльність постійно супроводжується ризиками, очевидно є об'єктивна необхідність її регулювання, що передбачається певними механізмами та інструментами запровадження.

Підсумовуючи загальні характеристики та об'єктивну необхідність фінансового моніторингу податкових ризиків у контрольно-перевірочній роботі органів ДФС України, можна сформулювати визначення фінансового моніторингу податкових ризиків – це метод науково-практичної діяльності (активності), ціль якого полягає в одержанні й обробці випереджувальної інформації про стан податкових ризиків платників податків й тенденції їх розвитку на основі системи своєчасного та постійного відстеження, ідентифікації, аналізу, оцінки та зберігання даних та прийняття управлінських рішень для запобігання фінансових втрат бюджету.

Даній системі повинні бути притаманні наступні характеристики:

- регулярність;
- своєчасність;
- точність;
- інформативність.

Регулярність фінансового моніторингу податкових ризиків передбачає регулярне та постійне відсте-

ження податкових ризиків суб'єкта господарювання, їх ідентифікацію. Регулярність тісно пов'язана із своєчасністю фінансового моніторингу податкових ризиків, що передбачає вчасне їх виявлення та обробку даних. Наприклад, відстеження можливих ризиків щодо податкових порушень, що обмежені часом. Важливою характеристикою системи фінансового моніторингу податкових ризиків є точність такого моніторингу, що повинна базуватися як на нормах податкового законодавства, так і на інших загальних правилах ведення господарської діяльності. Останньою та необхідною характеристикою системи фінансового моніторингу податкових ризиків є інформативність. Вся сукупна інформація про податкові ризики суб'єкта господарювання повинна бути максимально вичерпна та зрозуміла, щоб на наступному етапі системи моніторингу податкових ризиків її можна було якісно проаналізувати, оцінити та вжити відповідні заходи, прийняти управлінське рішення [8].

Будь-яка система моніторингу з точки зору загальних характеристик складається із:

- структури системи моніторингу;
- технології побудови системи моніторингу.

В свою чергу, структура та склад системи моніторингу визначається наступними характеристиками:

- функціональне призначення системи моніторингу;
- сфера (область) застосування та цільові установки з переліку вирішуваних задач;
- функції обробки інформації, покладені на систему моніторингу, тощо [9].

Структуру системи фінансового моніторингу податкових ризиків у контрольно-перевірочній роботі органів ДФС України можна представити наступним чином.

Функціональне призначення системи фінансового моніторингу податкових ризиків полягає у необхідності здійснення контролю за дотриманням платниками податків норм податкового законодавства, без безпосереднього втручання у їх господарську діяльність, уникнення втрат бюджету та виявлення додаткових резервів для його наповнення. Фінансовий моніторинг податкових ризиків має забезпечити своєчасне, повне та якісне відпрацювання ризикових платників податків та проведення ефективних контрольно-перевірочних заходів.

Сфера застосування фінансового моніторингу податкових ризиків – контрольно-перевірочна робота органів ДФС України.

Функції обробки інформації передбачають комплексну систему фінансового моніторингу податкових ризиків із дослідженням моделей поведінки платників податків, визначенням відповідних етапів обробки інформації, прийняттям ризикових управлінських рішень та вжиттям превентивних заходів щодо попередження втрат бюджету та мінімізації способів ухилення від оподаткування платників податків.

Впровадження системи фінансового моніторингу податкових ризиків в практичну роботу органів ДФС України в процесі проведення контрольно-перевірочних заходів дає можливість не тільки здійснювати якісний відбір платників податків для проведення перевірок, а й мінімізувати безрезультатні перевірки та скоротити витрати робочого часу на проведення податкового аудиту. Саме за допомогою цієї системи працівники державної фіскальної служби зможуть аналізувати порушення податкового законодавства в межах фіскальної служби та систематизувати подат-

кові ризики, прогнозувати бюджетні витрати або, навпаки, виявляти додаткові резерви податкових надходжень.

Фінансовий моніторинг податкових ризиків вимагає чіткого усвідомлення філософії оподаткування та ролі платника податку в системі податкових взаємовідносин. Адже податок – категорія не лише економічна. Це конкретна форма правових взаємовідносин, які будуються на визначених державою та суспільством нормах поведінки. Якісно організований моніторинг податкових ризиків дозволить підняти довіру до державної фіскальної служби з боку суспільства, й особливо платників податків.

Таким чином, фінансовий моніторинг податкових ризиків є сьогодні об'єктивно необхідним етапом модернізації та вдосконалення діяльності ДФС України.

Результати та ефективність фінансового моніторингу податкових ризиків передбачають:

- впровадження системи роботи з податковими ризиками дає можливість планувати контрольно-перевірочну роботу: групувати платників за їх фіскальною значимістю та групувати за значимістю податкові ризики;
- здійснення якісного відбору платників податків для проведення контрольно-перевірочних заходів;
- зосередження основної кількості перевірок на платниках податків, що недотримуються норм закону;
- покращення у використанні наявних людських, фінансових та технічних ресурсів органів державної фіскальної служби;
- підвищення рівня добровільного дотримання норм закону платниками податків (добровільна сплата податкових зобов'язань);
- визначення оптимального виду контрольно-перевірочних заходів;
- мінімізацію безрезультатних перевірок;
- скорочення витрат робочого часу на проведення контрольно-перевірочних заходів, прогнозування бюджетних втрат;
- упередження виникнення різноманітних схем ухилення від оподаткування тощо.

Матеріали моніторингу податкових ризиків дозволяють детально аналізувати податкові порушення, здійснювати їх систематизацію, концентрувати зусилля фіскальної служби на пріоритетних питаннях та порушеннях податкового законодавства, що зумовлюють значні бюджетні втрати.

Отже, державі відводиться регулююча роль, яка полягає у створенні правової основи для регулювання ситуацій, в яких діяльність підприємств або окремих осіб може породжувати ризик як для оточуючих, так і для контролюючих органів. Господарська і комерційна діяльності неминуче пов'язані з ризиками – це основа економічного зростання і покращення умов життя. Але користь і ризики іноді нерівномірно розподіляються серед суб'єктів господарювання та населення зокрема. На практиці роль держави часто полягає в тому, щоб врівноважувати ризик і винагороду не тільки в парі «особистість – суспільство», а й між різними елементами і сферами інтересів усередині суспільства – споживачами, платниками податків, бізнесом та контролюючими органами, зокрема в особі ДФС України.

Висновки з даного дослідження. Реформування податкової системи, а отже, й системи моніторингу податкових ризиків, зокрема, організації проведення контрольно-перевірочної роботи, має базу-

ватися на принципі фіскальної достатності, тобто формуванні дохідної частини бюджету на рівні, достатньому для здійснення державних функцій, а також на засадах забезпечення обов'язковості й рівнонавантаженості у сплаті податків; недопущення проявів дискримінації щодо окремих платників або категорій платників податків. Але для забезпечення постійного розвитку системи фінансового моніторингу податкових ризиків, яка чітко реалізує державну податкову політику та програму реформ уряду країни, необхідно: перейти від суто фіскального принципу до принципу податкового партнерства проведення та організації контрольно-перевірочних заходів платників податків.

Іншими словами, важливим аспектом якісного податкового аудиту є забезпечення прозорості, компетентності, передбачуваності та неупередженості діяльності фіскальної служби. Вирішення даного питання можливе через запровадження у практичну діяльність стандартних аналітичних процедур фінансового моніторингу податкових ризиків для всіх суб'єктів господарювання при організації контрольно-перевірочної роботи.

Особлива роль фінансового моніторингу податкових ризиків на базі податкового контролю полягає також у необхідності стабілізації фінансової системи, стійкого надходження бюджетних коштів, дотримання податкової дисципліни як умов якісного виконання зобов'язань перед державою фізичними і юридичними особами.

Ефективність податкової системи в значній мірі залежатиме в цих умовах від прийняття її українськими платниками податків. Навіть за умов високої ефективності і дієвості державної фіскальної служби її відповідний персонал зможе здійснити перевірку лише невеликої частини загальної кількості платників податків. Якщо більшість платників податків не поважатимуть податкову систему, то вона не зможе виконати свою головну функцію – забезпечити надходження податкових надходжень у бюджет. Тому система фінансового моніторингу податкових ризиків у контрольно-перевірочній роботі – це нова пара-

дигма реформування вітчизняної фіскальної служби. А об'єктивна необхідність фінансового моніторингу податкових ризиків у контрольно-перевірочній роботі органів ДФС України є основою для подальших наукових досліджень податкових ризиків та розробки системи їх комплексного фінансового моніторингу. Це нагальна потреба в контрольно-перевірочній діяльності сучасної фіскальної служби, оскільки дотримання платниками податків податкової дисципліни потребує здійснення з боку держави комплексу організаційних заходів, що мають здійснюватися на усвідомленні необхідності зміни філософії спілкування з платниками податків.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Клапків М.С. Страхування фінансових ризиків : [монографія] / М.С. Клапків. – Тернопіль : Економічна-думка, Карт-бланш, 2002. – 570 с.
2. Десятнюк О.М. Управління податковими ризиками – нова парадигма розбудови податкової системи України / О.М. Десятнюк // Менеджмент та підприємництво України: етапи становлення і проблеми розвитку. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2008. – С. 355–361.
3. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит ; вступ. ст. и коммент. В.С. Афанасьева. – М. : Соцэкгиз, 1962. – 718 с.
4. Методичні рекомендації по моніторингу податкових ризиків, затверджені Наказом Державної податкової адміністрації України від 23.10.2001 р. № 428. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sfs.gov.ua.
5. Поняття та класифікація податкових ризиків // Інформаційний бюлетень ДПА України «Вісті». – 2010. – № 86 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sfs.gov.ua.
6. Калінеску Т.В. Моніторинг податкових ризиків / Т.В. Калінеску, Ю.А. Романовська. – Луганськ : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2009. – 240 с.
7. Десятнюк О.М. Моніторинг податкових ризиків: теорія та практика : [монографія] / О.М. Десятнюк. – Т. : ТНЕУ, 2009. – 312 с.
8. Risk Management Guide for Tax Administration // Version 1.02 (February, 2006); European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu>.
9. Системи моніторингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>.